

Mae Fah Luang University

The Center for Learning Resources and Educational Media

Clipping

Title :	เพื่อนเก่าบน 'ดอยสูง' งานวิจัยชนเผ่า
Subject Heading 1 :	
Subject Heading 2 :	
Source :	ฉบับที่ 23
Date :	วันอาทิตย์ ที่ 26 ตุลาคม 2551

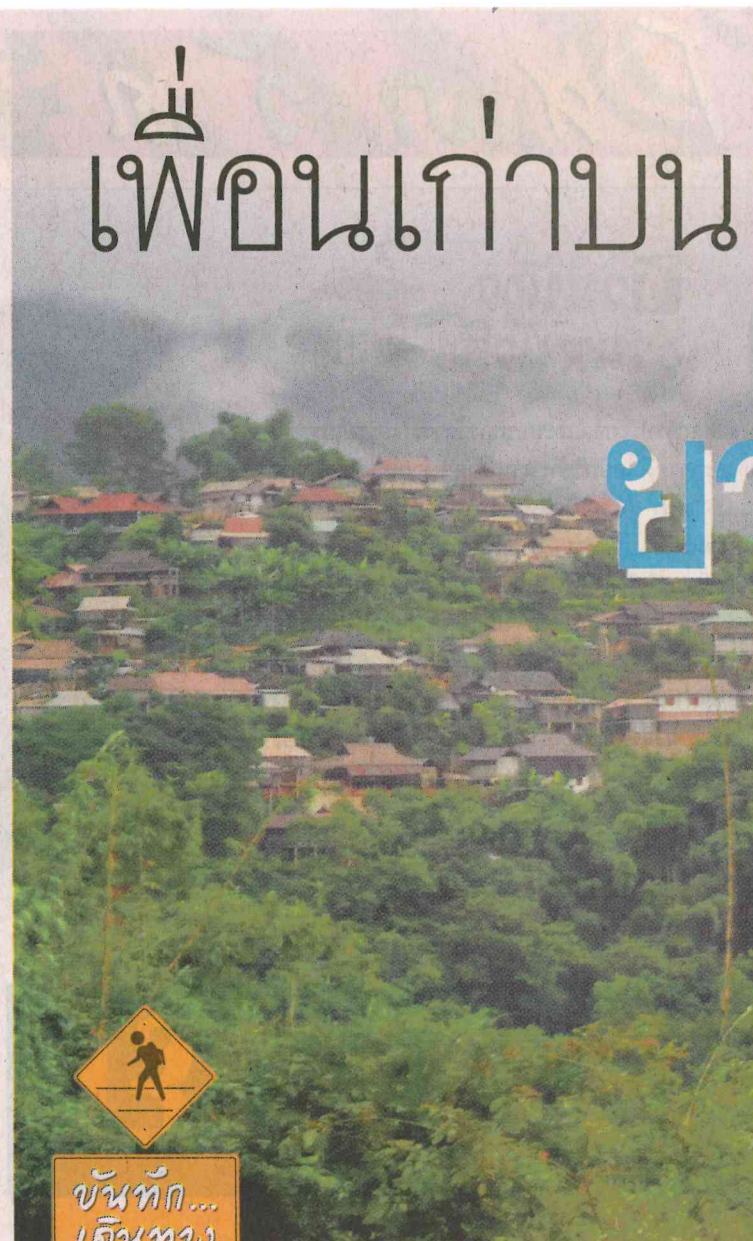
หมู่บ้านบนดอยผาหมี

ดอกโคมญี่ปุ่น

ไร่นาที่ชาวบ้านปางพระราชนาน

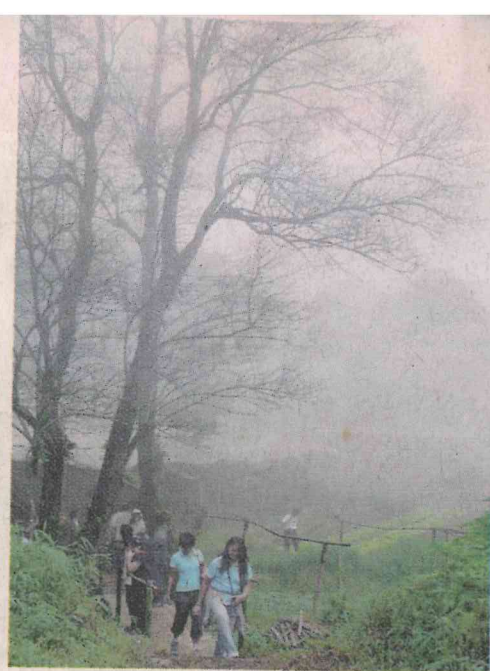

หลังจากจั่วหัวเรื่องแล้วเพื่อนๆ แต่ละคนต่างแยกย้ายไปมีชีวิตตามวิถีทางและความถนัดในวิชาชีพของตน

"วินิจ รังผึ้ง" บ.ก.บ.ท.นิตยสาร อสท.เพื่อนเก่าก็เช่นกัน ห่างหายไม่เห็นหน้าคำตากันมาถึง 20 ปี กระทั่งวันที่ต้องเดินทางไป "ดอยสูง" จังหวัดเชียงราย

ลมฝนปลายฤดูพัดพาให้มาเจอกันด้วยความบังเอิญ ต่างคนต่างไม่ต้องบอกว่ารู้สึกเช่นไร บทสนทนาอันยาวเหยียดบอกเล่าทั้งเรื่องราวอดีต และปัจจุบัน การงาน และความเห็นในเรื่องต่างๆ ไม่เว้นแม้แต่เรื่องการเมือง

เริ่มเดินกันดี
แม่ฟ้าหลวง
ให้เห็นและเ
ตั้งแต่ผั
กระต่ายสา
เครื่องปั้น
ชาวเขาเป็น
จนถึงโรงผล
สินค้าย
ดวง คุณะดิ

หมู่บ้านนาคอยผาหมี

ดอกโคมญี่ปุ่น

ไรชาที่ชาวบ้านปางพระราชนาน

ดอกไม้บานโดยดง

เพื่อนเก่าบน 'คอยตุง'

ยามเมื่อฝนลาฟ้า

หลังจากเช้าหลังแสงแดดร่มๆ แต่ละคนต่างแยกย้ายไปมีชีวิตตามวิถีทางและความถนัดในวิชาชีพของตน

"วินิจ รังผึ้ง" บ.ก.บพ.นิตยสาร อสท.เพื่อนเก่าก็เช่นกัน ห่างหายไม่เห็นหน้าคำตากันมาถึง 20 ปี กระทั่งวันที่ต้องเดินทางไป "คอยตุง" จังหวัดเชียงราย

ลมฝนปลายฤดูพัดพาให้มาเจอกันด้วยความบังเอิญ ต่างคนต่างไม่ต้องบอกว่ารู้สึกเช่นไร บทสนทนาอันยาวเหยียดบอกเล่าทั้งเรื่องราวอดีต และปัจจุบัน การงาน และความเห็นในเรื่องต่างๆ ไม่เว้นแม้แต่เรื่องการเมือง

วินิจบอกว่า เขาเคยมาคอยตุงหลายครั้งแล้ว "มาบ่อยเสียจนหลับตา ก็เดินได้ไม่หลงทาง"

"มาทุกครั้งก็มีความสุขทุกครั้ง ดันไม่เขี้ยวขี้ส่ายหมอกสีขาวบริสุทธิ์เย็นสบายและดอกไม้สีสวยงาม..อิม..อาหารอร่อย กาแฟและผลไม้ต่างหาก" เสียงสุภาพกับมาดขรึมๆ ของเขาทำเอาหลายคนที่นั่งฟังแอบยิ้ม เพราะนานๆ จะเห็นภาพแบบนี้จากเพื่อนเก่า

คอยตุง ในวันนี้จะไม่เหมือนที่ใครหลายคนเคยไปเยือน เพราะเขามีการเปลี่ยนแปลงจัดโน่นแต่น้อยอยู่ตลอดเวลาอย่างสวนไม้ดอกไม้ประดับ

"สวนแม่ฟ้าหลวง" จะมีการเปลี่ยนดอกไม้ทุกๆ สามเดือน เพราะฉะนั้นคนที่เคยไปมาแล้ว กับเพื่อนที่กำลังจะไปเที่ยว หากมาพบเจอกันก็เปลี่ยนของข้อมูล อาจจะเกิดการทะเลาะกันขึ้น เพราะสภาพของสวนจะไม่ตรงอย่างที่เพื่อนคนแรกบอก

ที่บริเวณทางเข้า พระตำหนักคอยตุง และวงเวียนทางไปบ้านพัก "คอยตุง ลอดจ๋" ประดับตุง หรือธงสีฟ้า ซึ่งเป็นสีโปรดของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ เป็นการรำลึกถึงพระองค์ท่านที่เสด็จสวรรคต

เพื่อนเก่าทั้งสองมีความรู้เกี่ยวกับคอยตุงออกมาบอกเล่า โครงการพัฒนาคอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ตั้งอยู่บนสันเขาของเทือกคอยนางนอน สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,200 เมตร

เริ่มเดินกันตั้งแต่โรงงานทอผ้าแม่ฟ้าหลวง อยู่ภายใน ศูนย์งานมือ ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ศูนย์ผลิตภัณฑ์และจำหน่ายงานฝีมือซึ่งในนั้นมีทั้งโรงงานทอผ้าตั้งให้เห็นและเรือนโหรี-จำหน่ายสินค้าที่มีดีไซน์เฉพาะตัวของที่นี่

ตั้งแต่ผ้าทอมือเป็นพื้นๆ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ผ้าพันคอ พรมทอมือ โรงงานกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ โรงงานปั้นเซรามิคและผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา คุณภาพมาตรฐานโลก โรงงานทำพรม ที่มีหนุ่มสาวลูกของชาวเขาเป็นแรงงานเข้ามาเรียนรู้และประกอบอาชีพ มีมือประณีตมาก ไปจนถึงโรงผลิตกาแฟห่อ "คอยตุง"

สินค้าของที่นี่ คนทำอะไรอย่างประณีต และมีความสุข อย่าง "กานดา ดวง คุตติล" ดีไซน์เนอร์สาวประจำศูนย์แม่ฟ้าหลวง เธอบอกว่า มีความสุขกับการทำงานที่นี่ การใช้ชีวิตเรียบง่ายของชาวเขาตามแนวทางสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ และนำมาผสมผสานประยุกต์ออกมาเป็นลวดลายข้าวของเครื่องใช้และลายผ้าที่ผลิตออกมาจากโรงงานแห่งนี้

"เรื่องรูปทรง เรื่องสี เราจะใส่เอกลักษณ์ความเป็นตัวตนของเราลงไปมากกว่าที่จะทำตามคนอื่นเขา อาจจะมีตามอย่างบ้างแต่นั่นก็เป็นความต้องการของลูกค้าสั่งมา" เธอว่าอย่างนั้น

ไกด์สาว "บึงอร" เป้าหมายที่หมดเวลาสำหรับการทัวร์ศูนย์งานมือ เพราะยังมีอีกหลายที่ที่จะนำมาอวดโฉมให้เห็นสิ่งภูมิปัญญาของบึงอรดูท่าจะเป็น "คอยช้างมูบ" ที่มีสวนกุหลาบพันธุ์ดี ผลิตดอกออกช่อเต็มความงดงามให้กับขุนเขาเขียวชะอุ่ม

รถตู้ขนาด 15 คนนั่งจึงต้องเคลื่อนตัวออกจากสารพัดโรงงานในศูนย์งานมือ มุ่งหน้าขึ้นคอยตุง วินิจหันมาบอกว่าที่นั่นสวยมากๆ พร้อมทั้งบนบาน

ขออย่าให้ฝนตกเลย เพราะหากฝนตกอากาศก็จะมีหมอก เป็นอุปสรรคกับการถ่ายภาพ

คำอธิษฐานขอของเพื่อนศักดิ์สิทธิ์หรือไม่-ไม่อาจทราบได้ เพราะระยะทางที่ขึ้นไปบนคอยช้างมูบนั้น วิวทิวทัศน์สวยเสียจนทำเอาขยับย่นกับอาการเมาจนไม่สามารถลืมตามองสองข้างทางได้-ได้แต่นั่งหลับตาถึงใจ

ทำลวดลายกระดาษสา

โรงงานเซรามิกในศูนย์งานมือ

ไรโคเตนตรอน

"มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงมาสร้างสวนรุกขชาติบนพื้นที่ประมาณ 250 ไร่แล้วรวบรวมพันธุ์ไม้พื้นเมืองและพันธุ์ไม้หายากมาไว้เป็นจำนวนมาก ที่เด่น

หมู่บ้านบนคอคอยผาหมี

ดอกโคมญี่ปุ่น

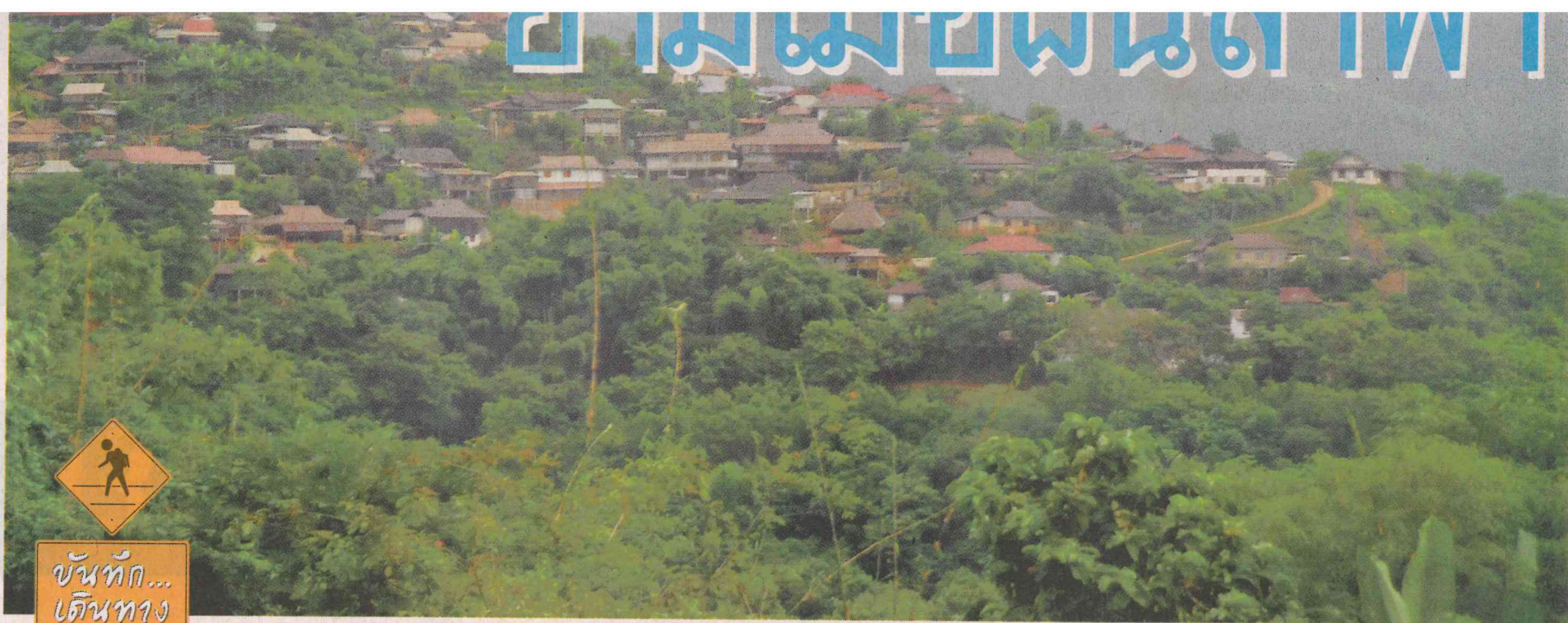
ไร่ชาที่ชาวบ้านปางพระราชนาน

ดอกไม้บ้านคอยผา

ต้นกุหลาบพันธุ์

หลังจากจิบกาแฟแล้วเพื่อน ๆ แต่ละคนต่างแยกย้ายไปมีชีวิตตามวิถีทางและความถนัดในวิชาชีพแห่งตน

“วิจิตร รังผึ้ง” บ.ก.บ.นิตยสาร อสท.เพื่อนเก่าก็เช่นกัน ห่างหายไม่เห็นหน้าคำตากันมาถึง 20 ปี กระทั่งวันที่ต้องเดินทางไป “คอยผา” จังหวัดเชียงราย

ลมฝนปลายฤดูพัดพาให้มาเจอกันด้วยความบังเอิญ ต่างคนต่างไม่ต้องบอกว่ารู้สึกเช่นไร บทสนทนาอันยาวเหยียดบอกเล่าทั้งเรื่องราวอดีต และปัจจุบัน การงาน และความเห็นในเรื่องต่างๆ ไม่เว้นแม้แต่เรื่องการเมือง

วิจิตรบอกว่า เขาเคยมาคอยผาหลายครั้งแล้ว “มาบ่อยเสียจนหลับตา ก็เดินได้ไม่หลงทาง”

“มาทุกครั้งก็มีความสุขทุกครั้ง ดันไม่เชียวซี้สายหมอกสีขาวบริสุทธิ์เย็นสบายและดอกไม้สีส้มสวยงาม...อิม...อาหารอร่อย กาแฟละมุนลิ้นอีกต่างหาก” เสียงสุภาพกับมาดขรึมๆ ของเขาทำเอาหลายคนที่นั่งฟังแอบยิ้ม เพราะนานๆ จะเห็นภาพแบบนี้จากเพื่อนเก่า

คอยผา ในวันนี้อาจจะไม่เหมือนที่ใครหลายคนเคยไปเยือน เพราะเขามีการเปลี่ยนแปลงจัดโน่นแต่น้อยตลอดเวลาอย่างสวนไม้ดอกไม้ประดับ

“สวนแม่ฟ้าหลวง” จะมีการเปลี่ยนดอกไม้ทุกๆ สามเดือน เพราะฉะนั้นคนที่เคยไปมาแล้ว กับเพื่อนที่กำลังจะไปเที่ยว หากมาพบเจอกันแล้วเปลี่ยนชื่อ อาจจะต้องเกิดการทะเลาะกันขึ้น เพราะสภาพของสวนจะไม่ตรงอย่างที่เพื่อนคนแรกบอก

ที่บริเวณทางเข้า พระตำหนักคอยผา และวงเวียนทางไปบ้านพัก “คอยผา ลอดช่อง” ประดับตุง หรือธงสีฟ้า ซึ่งเป็นสีโปรดของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ เป็นการรำลึกถึงพระองค์ท่านที่เสด็จสู่สวรรคาลัย

เพื่อนเก่าทั้งเจ็ดเอาความรู้เกี่ยวกับคอยผาออกมาบอกเล่า โครงการพัฒนาคอยผา (พื้นที่ทรงงาน) ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ตั้งอยู่บนสันเขาของเทือกคอยผา นอน สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,200 เมตร

“ผมเคยมาคอยผาและเทือกเขาคอยผานอนครั้งแรกปี 2526 ตอนนั้นพื้นที่บนยอดคอยผาหลายลูกรอบคอยผาล้วนมีสภาพเป็นภูเขาหัวโล้น เพราะชาวเขาต่างป่าทำไร่เลื่อนลอย จะมีผืนป่าเหลืออยู่บ้างเพียงเล็กน้อยก็บริเวณรอบๆ องค์พระธาตุคอยผาที่ผู้คนให้ความเคารพนับถือเท่านั้น ในหน้าแล้งก็มีไฟป่าเผาไหม้หญ้าคาไปทั่วทั้งคอยผาต้นน้ำถูกทำลายและก็แทบไม่น่าเชื่อที่คนเราจะสามารถพลิกฟื้นผืนดินที่ระบบนิเวศและธรรมชาติถูกทำลายไปอย่างสิ้นเชิงให้กลับคืนสู่ความอุดมสมบูรณ์ขึ้นมาได้อีกในชั่วเวลาไม่กี่สิบปี

“ผมจึงเป็นหนึ่งในจำนวนคนโชคดีที่ได้มีโอกาสเห็นความมหัศจรรย์ของคอยผา” หากเป็นโพธิ์เตี้ยในเวทีงานอภิบาลวิจิตรได้รับเสียงปรบมือดังขึ้น แต่นี้เป็นบรรยากาศกลางสวนกลางป่า จึงมีแต่เสียงหัวเราะครื้นเครงของเพื่อนร่วมทาง

หัวหน้างานต้อนรับส่วนท่องเที่ยวโครงการพัฒนาคอยผาเป็นหญิงสาวชาวเหนือ เธอชื่อ บังอร บังคมนตรี ทำหน้าที่กีดนำทางพาท่องเที่ยวในครั้งนี้ เรา

เริ่มเดินทางตั้งแต่โรงงานทอผ้าแม่ฟ้าหลวง อยู่ภายใน ศูนย์งานมือ ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ศูนย์ผลิตภัณฑ์และจำหน่ายงานฝีมือซึ่งในนั้นมีทั้งโรงงานทอผ้าตั้งให้เห็นและเรือนครัว-จำหน่ายสินค้าที่มีดีไซน์เฉพาะตัวของที่นี่

ตั้งแต่ผ้าทอมือเป็นผืนๆ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ผ้าพันคอ พรมทอมือ โรงงานกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ โรงงานปั้นเซรามิคและผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา คุณภาพมาตรฐานโลก โรงงานทำพรม ที่มีหนุ่มสาวลูกของชาวเขาเป็นแรงงานเข้ามาเรียนรู้และประกอบอาชีพ ฝีมือประณีตมาก ไปจนถึงโรงผลิตกาแฟหยัห่อ “คอยผา”

สินค้าของที่นี่ คนทำอะไรอย่างประณีต และมีความสุข อย่าง “กานดา ดวง คุณะดิษฐ์” ดีไซน์เนอร์สาวประจำศูนย์แม่ฟ้าหลวง เธอบอกว่า มีความสุขกับการทำงานที่นี่ การใช้ชีวิตเรียบง่ายของชาวเขาตามแนวทางสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ เป็นสิ่งที่เธอชื่นชมและนำมาผสมผสานประยุกต์ออกมาเป็นลวดลายข้าวของเครื่องใช้และลายผ้าที่ผลิตออกมาจากโรงงานแห่งนี้

“เรื่องรูปทรง เรื่องสี เราจะใส่เอกลักษณ์ความเป็นตัวของเราลงไปมากกว่าที่จะทำตามอย่างคนอื่นเขา อาจจะมีตามอย่างบ้างแต่นั่นก็เป็นความต้องการของลูกค้าสั่งมา” เธอว่าอย่างนั้น

ไกด์สาว “บังอร” เป้าหมายวัดหมเดเวลาสำหรับการทัวร์ศูนย์งานมือ เพราะยังมีอีกหลายที่ที่จะนำมาวัดโฉมให้เห็นสิ่งภูมิปัญญาแสนของบังอรดูทำจะเป็น “คอยผาหมเด” ที่มีสวนกุหลาบพันธุ์ ผลิตดอกออกช่อเต็มความงดงามให้กับขุนเขาเขียวทนมื่น

รถตู้ขนาด 15 คนนั่งจึงต้องเคลื่อนตัวออกจากสารพัดโรงงานในศูนย์งานมือ มุ่งหน้าขึ้นคอยผา วิถีอันงดงามที่นั่นสวยงามๆ พร้อมทั้งบนบาน

ขออย่าให้ฝนตกเลย เพราะหากฝนตกอากาศก็จะมัวๆ เป็นอุปสรรคกับการถ่ายภาพ

คำอธิษฐานขอของเพื่อนศักดิ์สิทธิ์หรือไม่-ไม่อาจทราบได้ เพราะระยะทางที่ขึ้นไปบนคอยผาหมเดนั้น วิวทิวทัศน์ที่สวยงามทำเอาเขายกขยันทันทีอากาศมารองรับไม่สามารถลิ้มตามองสองข้างทางได้-ได้แต่นั่งหลับตานั่งๆ เสียงของไกด์บังอรดังมาแว่วๆ “คอยผาหมเดคือคอยผาหมเด คำว่าหมเดในภาษาเหนือแปลว่าหมอบ”

การเดินทางใช้เวลาเท่าไรไม่รู้มารู้อีกทีก็เมื่อมีเสียงของเพื่อนแว่วเข้าหู “ถึงแล้ว” นั่นแหละ จึงค่อยๆ ลืมตาขึ้น ความสวยงามของธรรมชาติบนคอยผาทำเอาอากาศที่ไม่ค่อยดีนักก่อนหน้านี้หายเป็นปลิดทิ้งอากาศเย็นมากแต่ไม่ถึงกับ “เยือกเยือก” ใส่เสื้อหนาวแล้วก็กลายเป็นว่ากำลังดี แต่ความงดงามของดอกไม้ในนี้เหลือหลายคนแทบไม่อยากจะลงไปจากคอยผา

สวนกุหลาบพันธุ์เป็นคอยผาหมเด มีชื่อเรียก “สวนรักษาดีแม่ฟ้าหลวง” อยู่บนเส้นทางเดียวกับพระตำหนักคอยผา แต่จะไปยังไง ทางไหน บอกไม่ได้เสียแล้ว เพราะว่าหาลับตามาลอดทาง

ความรู้จากเพื่อนเก่าอีกนั่นแหละที่บอกว่าสวนรักษาดีแห่งนี้อยู่ห่างจากพระตำหนักคอยผาราวๆ 7-8 กม. อยู่บนจุดสูงสุดของคอยผาหมเดบนนี้มีดอกไม้ในนางเอกประจำคอย คือ “กุหลาบพันธุ์” หรือที่ฝรั่งเรียก

ทำลวดลายกระดาษสา

โรงงานเซรามิกในศูนย์งานมือ

ไรโดเตนดรอน

“มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงมาสร้างสวนรักษาดีบนพื้นที่ประมาณ 250 ไร่แล้วรวบรวมพันธุ์ไม้พื้นเมืองและพันธุ์ไม้ป่าหายากมาไว้เป็นจำนวนมาก ที่เด่นๆ คือกุหลาบพันธุ์ ดอกไม้ที่พบบนภูเขาสูงของไทย พม่า และจีน แล้วก็คอกนางพญาเสือโคร่ง ที่คล้ายๆ กับดอกซากุระของญี่ปุ่นนั่นแหละ” วิจิตรหันมาอธิบายก่อนจะลงมือรั้วซัดเตอร์แบบไม่ยั้ง

“สายจนไม่อยากจะกลับเลยนะ”

“ก็ยังไม่เลยสิใครจะว่าอะไร” เพื่อนยังหยอชกขณะที่มือยังไม่หยุดทำงานคนอื่น ๆ ต่างหามุมจับจองถ่ายรูปเป็นที่ระลึก สายหมอกยังลอยอ้อยอิ่งไม่อำลาลากไปง่าย ๆ จินตนาการเข้าข้างตัวเองว่านั่นดอกไม้หลากหลายสีบนคอยผาหมเดสีสดจิดจ้ามกกว่าวันไหนๆ

ยิ่งบ่ายคล้อยอากาศก็ยิ่งเย็น อากาศเย็นแต่ใจกลับอบอุ่นกับมิตรภาพของเพื่อนเก่าในวันที่บังเอิญมาพบกันหลังยี่สิบปีผ่านไป

สกุณา ประยูรสุข